

Een goede preek is een korte preek

Nieuwe preekhandleiding moet priesters helpen bij het schrijven van betere homilies

- ▶ Handleiding wil preken verankeren in de Bijbel
- ▶ Een homilie mag ook de bredere kerkleer als thema hebben
- ▶ In ons land zijn er ook leken die preken

Christof BOUWERAERTS

Recentelijk maakte het Vaticaanse dagblad *L'Osservatore Romano* bekend dat de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst en de Bediening van de Sacramenten op 29 juni een preekhandleiding publiceerde voor priesters en seminaristen. De opdracht om die uit te werken, dateert al van oktober 2008.

De gewone algemene vergadering van de bisschoppensynode over het woord van God in het leven en de zending van de Kerk bepaalde toen dat er richtlijnen moesten komen om priesters te helpen bij het opstellen van hun homilie. Daarmee wilden de bisschoppen onder meer de strijd aanbinden tegen lange en saaie preken. In 2010 riep aartsbischop Nikola Eterovic, toen algemeen secretaris van de synode, geestelijken opnieuw op om rekening te houden met de aandachtsoog van hun luisteraars en hun homilie niet langer dan acht minuten te laten duren.

De nieuwe handleiding bestaat uit drie delen. In het eerste deel worden de criteria van een goede preek uiteengezet. Ook de vraag naar de verhouding tussen het Oude en het Nieuwe Testament en de band tussen Bijbel en liturgie worden er behandeld. Het tweede deel belicht de methodologie en de toepassing van

de criteria. Het benadrukt ook de nauwe band van de preek met de liturgische kalender en geeft voor de drie lezingencycli concrete suggesties over de kern en de onderlinge band van de Bijbellezingen van elke zondag.

Het derde deel omvat een aantal registers. Opmerkelijk is dat een daarvan voor elke zondag en hoogdag verwijzingen geeft naar nummers uit de Catechismus die bij de viering aansluiten. „Sommigen zullen dit wellicht aanvoelen als een terugrijpen naar de preekstijl van voor *Vaticanum II*”, zegt Joris Polfiet, algemeen secretaris van de Interdiocesane Commissie voor Liturgische Zielzorg. „Maar het lijkt vooral de bedoeling om priesters de mogelijkheid te geven in hun preek een thema uit de geloofsleer, de moraal of spiritualiteit uit te werken, maar met de schriftlezingen als uitgangspunt.” Of er een Nederlandse vertaling van de handleiding komt, werd nog niet beslist.

De paus vraagt priesters uitdrukkelijk om genoeg tijd te nemen om de homilie voor te bereiden

De publicatie van deze handleiding toont opnieuw aan welk belang zowel de vorige als de huidige paus hechten aan goede predicatie. Aartsbischop Arthur Roche, secretaris van de bevoegde Congregatie, verwees bij de bekendmaking dan ook naar de apostolische exhortatie *Evangelii gaudium*, waarin paus Franciscus niet minder dan vijftien bladzijden besteedt aan het opzet en de voorbereiding van de homilie.

De paus roept priesters uitdrukkelijk op om voldoende tijd te investeren in de voorbereiding van hun preken, „zelfs als je daarvoor minder tijd kan besteden aan andere, zelfs belangrijke verplichtingen.”

Ook uit zijn eigen homilies blijkt wat de paus van belang vindt bij het preken. Het zijn steeds korte, levensbetrokken overwegingen, die de Bijbelteksten tot leven brengen.

De nieuwe handleiding is bedoeld voor priesters en seminaristen, maar op een groeiend aantal plaatsen in Vlaanderen worden ook leken ingeschakeld bij het preken. In het boek *Leken (s)preken*, verschenen in oktober vorig jaar, staan meer dan honderd homilies van zes leken die in de parochie Sint-Kwinten uit Linden om beurt de predicatie verzorgen. De teamleden hebben elk een andere professionele achtergrond, maar zijn allemaal Bijbels en liturgisch gevormd. Ze helpen elkaar ook door teksten te becommentariëren.

„Onze ervaringen zijn vrijwel enkel positief”, zegt Cor van den Bosch, een van de Lindense predikanten. „De mensen waarderen de afwisseling, want elke predikant heeft een eigen stijl.” De predikanten van Sint-Kwinten verankeren hun preken in de Bijbellezingen, maar durven ook ingaan op actuele onderwerpen en thema's die ter plaatse leven. „Mensen merken ook dat we onze preken goed voorbereiden. Soms vinden ze het zelfs beter dan wanneer een priester preekt”, aldus van den Bosch.

Cor van den Bosch & Frans Vanistendael (red.), *Leken (s)preken*, Hallowijn, Antwerpen, 2014, 312 blz., 25 euro, ISBN 978-90-8528-315-7

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Terreur dient alleen de god van de wraak

„Drie dagen van terreur in en rond Parijs, waarbij twintig mensen omkwamen, hebben de Franse geschiedenis voorgoed getekend en de wereld met een nieuw trauma opgezadeld. Alles begon op woensdag 7 januari met een inval in de kantoren van *Charlie Hebdo*, het satirische weekblad dat al jaren van de islam en de profeet Mohammed een mikpunt van spot maakt (lees ook op bladzijde 6). De nachtmerrie eindigde vier dagen later, op zondag 11 januari. Die dag stapten in de straten van Parijs anderhalf miljoen mensen op in een mars tegen het terrorisme en voor de vrijemeningsuiting. Het was een indrukwekkende demonstratie die sommige politieke kopstukken en wereldleiders zich handig hebben toegeëigend.

„Waanzin, dat nooit meer”, klonk het na de aanslagen van 11 september 2001 in New York en Washington. Helaas. Er volgden nog tal van opzienbarende aanslagen door radicale islamitische groeperingen, onder meer in Madrid, Londen, het Egyptische Sharm el-Sheikh en de Indiase stad Mumbai. Terreur werd een strategie van radicale strijders en gekken om machtige staten in hun hart te raken. Geen enkel land is immuun voor zelfmoordacties en/of moorddadige raids door individuen die op eigen houtje een doelwit uitkiezen – zoals bij de aanslag in mei 2014 in het Joods Museum in Brussel, waarbij de Frans-Algerijnse Syrië-strijder Mehdi Nemmouche drie mensen doodschoot. Het gaat bovendien al lang niet meer om spectaculaire moordaanslagen alleen. In het Midden-Oosten en in Afrika vallen dagelijks onschuldige slachtoffers door islamitisch geweld zonder dat de media er veel aandacht aan besteden.

Gewelddaden op weerloze burgers kunnen nooit religieus worden gerechtvaardigd. Als gelovigen weigeren wij te aanvaarden dat een god terroristische daden goedkeurt. Terreur dient alleen zwaarbewapende benden en criminelen die in naam van een zogezegd heilig onrecht de haat aanwakkeren en zo een nieuwe spiraal van geweld op gang brengen. Het overgrote deel van de moslims denkt daar net zo over. Wereldwijd veroordeelden islamitische leiders de aanslagen in Parijs en Franse moslims stapten massaal mee op in de protestmarsen. Een van de slachtoffers, Ahmed Merabet, de agent die weerloos op straat lag en zijn aanvallers smeekte om zijn leven te sparen, was trouwens zelf een praktiserende moslim. Hij werd koelbloedig afgemaakt omdat de profeet moest worden gewroken...

Dat neemt niet weg dat we niet blind mogen zijn voor het feit dat de islam al decennialang wordt gekidnapt door extremistische milities en fanatici die de godsdienst misbruiken om hun radicale gedachtegoed te verspreiden. Ze beroepen zich daarbij op fragmenten uit de Koran die ze zeer strikt interpreteren, zonder rekening te houden met de historische context waarin die zijn geopenbaard. De politieke conclusies die ze daaruit trekken, zijn uiterst gevaarlijk. Dat almaar meer islamitische theologen dat aan de kaak stellen en daartegen reageren, is zonder meer een hoopvol teken.

Daarmee is de dreiging van het terrorisme niet afgewend. Jongeren die uit Syrië en Irak terugkeren, zijn wel degelijk een potentieel gevaar. Ze behoren tot internationale netwerken van gelijkgezinden die via het internet intense contacten onderhouden en hebben het niet begrepen op gematigde imams en islamitische koepelorganisaties die hier met de overheid samenwerken. Met schrik alleen komen we er evenwel niet. Het is aan de islamitische gemeenschap en de naaste omgeving om jongeren die zogezegd uit liefde voor Allah de wapens opnemen, duidelijk te maken dat de islam geen criminaliteit goedkeurt. En het is aan de politici om diezelfde jongeren te overtuigen dat hun toekomst hier en niet in Syrië of Irak ligt. Daartoe moet een coherent beleid worden gevoerd dat racisme en extremisme bestrijdt, en focust op onderwijs, welzijn en het creëren van jobs. Moslims willen tenslotte hetzelfde als wij: een beetje geluk en een hoopvolle toekomst voor onze kinderen. 99

Bij de Pinksterhomilie van de paus in het Pantheon, vorig jaar, vielen rozenblaadjes © KNA-Bild